

Psykologi - en helsevitenskap?

TEKST

Ingunn Skre,
Magne Arve Flaten
Jan H. Rosenvinge,

PUBLISERT 5. februar 2010

Ingunn Skre, denne månedens kronikkforfatter, er dr.psychol., førsteamanuensis ved Universitetet i Tromsø og sitter i Psykologforeningens sentralstyre. Sammen med Guri Vindegg, Peder Kjøs, Magne Raundalen, Karen Kollien Nygaard og Kjell Underlid er hun invitert av Tidsskriftet som fast kronikør. Neste gang: Guri Vindegg.

Psykologifaget ved Universitetet i Tromsø skiftet høsten 2009 forankring fra Det samfunnsvitenskapelige fakultet til Det helsevitenskapelige fakultet. Skilsmissen og gjengiftet var en effekt av den reorganiseringen fusjonen mellom Universitetet og Høgskolen i Tromsø førte med seg. Både booppgjøret og barnefordelingen gikk fredelig for seg, og Institutt for psykologi fikk med seg alle sine faste vitenskapelige og administrative ansatte, stipendiater og studenter, samt bygg, utstyr og bevilgninger inn i det nye fakultetet.

Det helsevitenskapelige fakultet er en nyskaping i Norge, og vil bli fulgt med interesse fra mange hold. Utdanning og forskning for alle helsefag og helseprofesjoner er samlet under én ledelse. Fakultetet er det største ved Universitetet i Tromsø med rundt 800 ansatte og 2500 studenter. Ved siden av profesjonsstudier i medisin, psykologi og odontologi rommer fakultetet også studier i farmasi, bioteknologi, fysioterapi, sykepleie, ergoterapi, radiografi og tannpleie. Psykologifaget tilbyr også årsstudium, bachelor- og masterutdanning, samt ph.d.-utdanning i psykologi. Samtidig med fakultetsskiftet er profesjonsstudiet utvidet med ti nye studieplasser og nye stillinger.

Tverrfaglighet og nærhet til praksis er sentrale begreper i profileringen av det nye fakultetet. Psykologiens iboende mangfold gjør at faget har møtepunkter med samfunnsfagene og med medisin og filosofi. I fagets drøyt 35-årige historie ved Universitetet i Tromsø har Institutt for psykologi hatt mest faglig samarbeid med Universitetssykehuset og det tidligere Medisinske fakultet. Helsepsykologi opererer i skjæringsfeltet mellom psykologiske prosesser og somatiske lidelser. Kognitiv psykologisk forskning har også i større grad blitt biologisk orientert. Vi har i mange år samarbeidet om klinisk praksis for studentene. Det er således en naturlig utvikling at båndene nå blir tettere til de medisinske miljøene.

Forståelsen for psykologi er økende hos andre fag som også utdanner helsepersonell. Profesjonsstudiene har vekt på tett oppfølging av studentene, relativt mye undervisning, mindre selvstudium, samt mange og dyre praksisperioder. Felles for flere helsefag er at forskningen ofte er eksperimentell. Konsekvensene er at infrastrukturen for forskning, dvs. teknisk personell og utstyr, er mer utbygd på Det helsevitenskapelige fakultet. Fakultetet skal nå organisere forskningen inn mot tematiske og operative forskningsgrupper, gjerne på tvers av instituttgrensene. Her ligger det store muligheter for faglig ekspansjon og for å ta ut synergieffekter slik at vi øker vår forskningsproduksjon.

Mange vil kanskje spørre seg om psykologistudiet i Tromsø vil snevres inn nå som vi har flyttet ut av det samfunnsfaglige fellesskapet. Om profesjonsstudiet i fremtiden blir en ren «yrkesskole» for psykologer? På den annen side rettes det advarende pekefinger mot oss fra politisk og faglig ledelse i departementer og direktorater: Departementene vil ha helsepersonell. Det opprettes ikke flere studieplasser på profesjonsstudiet for å utdanne psykologer som blir konsulenter og organisasjonspsykologer.

«Departementene vil ha helsepersonell. Det opprettes ikke flere studieplasser på profesjonsstudiet for å utdanne psykologer som blir konsulenter og organisasjonspsykologer»

Profesjonsstudiet i Tromsø er bygd over forsker–praktiker-modellen. Det legges stor vekt på normalpsykologi, faglig bredde, kyndighet i forskningsmetode, og på empirisk og fagkritisk innstilling. Samtidig begynner studentene med praksis allerede i det første studieåret, og det er økende praksisinnslag gjennom det femårige profesjonsstudiet. Psykologifaget i Tromsø har forskningsmiljø innenfor kognitiv og affektiv hjernevitenskap, positiv psykologi, sosialpsykologi, helsepsykologi, utvikling, aldring og klinisk psykologi. Bredden i faget blir ivaretatt både ved profesjonsstudiet og ved bachelor-, master- og PhD-utdanningen. Lenge før noen nevnte ordet «samhandlingsreform», har Institutt for psykologi engasjert seg i forebyggende og helsefremmende prosjekter og i oppbyggingen av psykologiske lavterskeltilbud.

Tromsø har allerede flere psykologiske lavterskeltilbud og Institutt for psykologi har bidratt til utvikling av nye modeller for lett og tidlig tilgang til psykolog: Psykhjelpen på Helsestasjon for ungdom er en rådgivningstjeneste for ungdom i alderen 13 til 18 år. Her kan ungdom få hjelp med små og større problemer, alt fra krangel med foreldre eller kjæresten, til selvskadning, depresjon og angst. De fleste klarer seg med noen få samtaler med studentene på Psykhjelpen. For andre blir Psykhjelpen en dør inn til å finne rett type hjelp for mer fastgroddede problemer. Instituttet har opprettet Psykologisk klinikk betjent av psykologer og studenter som yter hjelp for psykiske vansker og livsproblemer til barn, unge, voksne og eldre. Nylig åpnet også Nevropsykologisk klinikk. Moodgym,

et internettbasert kurs i mestring av depresjon, er tilgjengelig for alle, via nettsidene til Universitetet i Tromsø.

Samhandling er et vesentlig moment i etableringen av Det helsevitenskapelige fakultetet. På helsestasjoner, helsesenter, familievernkontor og i PP-tjenesten møtes ulike profesjoner. Skal visjonene om rett behandling på rett sted til rett tid, og forebygging heller enn reparasjon, realiseres, må leger, sykepleiere, psykologer og andre helsearbeidere samhandle i større grad enn før. Selv om samarbeidet mellom helseprofesjonene tradisjonelt er godt, finnes det forbedringspotensialer.

Helsetjenester og helsekunnskap ut til befolkningen, der folk lever og arbeider, er nøkkelord i samhandlingsreformen. Det skal realiseres i utdanning og forskning også i psykologifaget. Med samhandlingsreformen som bakteppe vil en tverrfaglig konkretisering av fagområdet helsepsykologi synliggjøre hvordan psykologifaget og det nye Helsevitenskapelige fakultetet kan bidra med å utdanne psykologer og andre helseprofesjoner for å møte fremtidens behov for forskningsbaserte helsetjenester.

Samtidig som vi tydeligere blir profilert som et helsefag, vil psykologi ved Universitetet i Tromsø leve videre som basalfag og breddefag. I det nye fakultetet ligger forholdene til rette for integrasjon av undervisning, for eksempel i kliniske fag. Forskningssamarbeid i klinikk og i laboratorium vil også få gode rammebetingelser. Steget Institutt for psykologi har tatt over i Det helsevitenskapelige fakultet, reflekterer på mange måter den utviklingen som har vært innenfor psykologien; ikke bare det faktum at psykologer i Norge er helsepersonell, men også nevrofagenes økende betydning for forståelse av psykologiske fenomener og prosesser.

Med sin tydelige vekt på både klinisk og forebyggende virksomhet, samt en relativt høy profil på empirisk forskning, blir Institutt for psykologi i det nye helsevitenskapelige fakultetet oppfattet som en sentral aktør i fakultetets videreutvikling av klinisk forskning, forskerutdanning og forskningsformidling.

Teksten sto på trykk første gang i Tidsskrift for Norsk psykologforening, Vol 47, nummer 2, 2010, side 140-141

TEKST

Ingunn Skre,

Magne Arve Flaten, leiar Nasjonalt Profesjonsråd for Psykologiutdanning

Jan H. Rosenvinge,